

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL S. G. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2016 m. birželio 22 d. Nr. 242-233
Vilnius

Lietuvos bankas gavo S. G. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašo išnagrinėti ginčą, kilusį tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) dėl draudimo išmokos dydžio.

N u s t a t y t a:

2016 m. sausio 7 d. pareiškėjas kreipėsi į draudiką su prašymu išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią 2015 m. gruodžio 30 d. eismo įvykio (toliau – Eismo įvykis) metu pareiškėjui priklausančiai transporto priemonei „Volvo S80“, valstybinis numeris (*duomenys neskelbtini*), (toliau – transporto priemonė, automobilis) padarytą žalą. Eismo įvykio metu draudikas buvo apdraudęs Eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę.

2016 m. sausio 7 d. buvo atlikta transporto priemonės techninė apžiūra, nustatyti sugadinimai užfiksuoti nuotraukose.

2016 m. sausio 13 d. draudiko darbuotojai, naudodamiesi specialiomis programomis („Audetex“) ir įvertinę užfiksuotus gedimus, teorinių skaičiavimų būdu sudarė sąmatą, kurioje nurodė pareiškėjui priklausančios transporto priemonės remonto sąnaudas – 789,45 Eur.

Nesutikdamas su draudiko apskaičiuotu nuostolių dydžiu, pareiškėjas kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją dėl žalos dydžio nustatymo.

2016 m. sausio 21 d. pareiškėjas pateikė draudikui turto vertintojo E. L. kelių transporto priemonės vertinimo ataskaitą Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – turto vertinimo ataskaita) ir prašymą išmokėti draudimo išmoką pagal ataskaitoje nurodytą nuostolių dydį (t. y. 1 530,51 Eur (be PVM)).

Atsižvelgdamas į pareiškėjo pateiktą turto vertinimo ataskaitą, draudikas kreipėsi į automobilių remonto įmones, siekdamas gauti pasiūlymus dėl pareiškėjo transporto priemonės remonto sąnaudų.

2016 m. sausio 28 d. draudikas gavo trijų skirtingų remonto įmonių pasiūlymus dėl pareiškėjo automobilio remonto sąnaudų įvertinimo: 1-asis pasiūlymas – UAB „Remartas“ (1 029,51 Eur), 2-asis pasiūlymas – UAB „Inchcape motors“ (1 011,06 Eur), 3-asis pasiūlymas – UAB „Matsuda“ (1 018,78 Eur).

Remdamasis gautais remonto įmonių pasiūlymais, draudikas pareiškėjo nuostolių dydį apskaičiavo pagal UAB „Matsuda“ sudarytą remonto sąmatą (1 018,78 Eur) ir tos pačios dienos (t. y. 2016 m. sausio 28 d.) raštu Nr. 1666090/957845 apie tai informavo pareiškėją. Be to, draudikas, apskaičiuodamas pareiškėjo nuostolių dydį, papildomai apskaičiavo 146,90 Eur draudimo išmoką už tai, kad pareiškėjo transporto priemonė neteko prekinės vertės.

Nesutikdamas su draudiko sprendimu ir apskaičiuotu žalos dydžiu, pareiškėjas 2016 m. vasario 8 d. ir 2016 m. kovo 7 d. teikė pretenzijas draudikui.

Draudikas, 2016 m. vasario 12 d. ir 2016 m. kovo 17 d. raštais atsakydamas į pareiškėjo pretenzijas, nurodė, kad neturi teisinio pagrindo keisti priimto sprendimo dėl draudimo išmokos dydžio.

Lietuvos bankas 2016 m. balandžio 27 d. gavo pareiškėjo kreipimąsi dėl pareiškėjo ir draudiko ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėjas nurodo, kad nors draudikas nesivadovauja turto vertinimo ataskaita teigdamas, kad ji sudaryta nesilaikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintose Eismo įvykio metu padarytos žalos ir draudimo išmokos taisyklėse (toliau – Taisyklės) nustatytų žalos nustatymo sąlygų ir vidutinių darbų ir detalių įkainių, tačiau išsamiai nepaaiškina, kokių konkrečiai Taisyklių sąlygų ir vidutinių įkainių nepriklausomas turto vertintojas nesilaikė sudarydamas turto vertinimo ataskaitą. Pareiškėjas atkreipia dėmesį, kad pranešime apie draudimo išmokos dydį draudikas taip pat nepaaiškino, kokiais remonto įmonių pasiūlymais buvo vadovujamasi nustatant nuostolių dydį, nenurodė, kaip nustatyti vidutiniai darbų įkainiai ir kokie yra keičiamų dalių kainų šaltiniai. Pareiškėjo teigimu, draudikas objektyviais įrodymais dėl pareiškėjo patirtos žalos laiko remonto įmonių pasiūlymus, kurie parengti neapžiūrėjus jam priklausančios transporto priemonės ir jų parengimas neregamentuojamas jokiais teisės aktais, tačiau įrodymu nelaiko turto vertinimo ataskaitos, parengtos laikantis teisės aktų reikalavimų. Kreipimusi pareiškėjas prašo įpareigoti draudiką atlyginti jo žalą pagal nepriklausomo turto vertintojo sudarytą turto vertinimo ataskaitą.

Lietuvos bankas 2016 m. gegužės 20 d. gavo draudiko atsiliepimą dėl pareiškėjo kreipimesi nurodytų aplinkybių ir argumentų. Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodo, kad turto vertinimo ataskaita neturi didesnės išankstinės įrodomosios galios ir yra lygiavertis įrodymas vertinant dėl eismo įvykio padarytą žalą ir nustatant nuostolių dydį. Draudikas atkreipė dėmesį, kad pareiškėjui išmokėta draudimo išmoka buvo apskaičiuota pagal būtinas turto remonto išlaidas, kurių reikia, kad pareiškėjo transporto priemonei būtų grąžinta iki Eismo įvykio buvusią būklę, ir kad šios remonto išlaidos buvo apskaičiuotos pagal vidutinius remonto įkainius. Draudikas taip pat pabrėžė, kad draudikui pateikti remonto įmonių pasiūlymai yra ne teoriniai, o realūs, t. y. už tokią sumą sąmatas sudarę autoservisai įsipareigoja realiai suremontuoti pareiškėjo automobilį. Draudiko teigimu, pareiškėjo pateikta turto vertinimo ataskaita sudaryta nesiremiant Taisyklėse įtvirtintais principais ir šioje ataskaitoje pateiktos detalių kainos neatitinka rinkoje vyraujančių kainų. Draudikas nurodo, kad dėl atsiliepime nurodytų motyvų pareiškėjo reikalavimas draudiko atžvilgiu yra nepagrįstas ir dėl to negali būti tenkinamas.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. nutarimo redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus šalių pateiktų dokumentų turinį ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudimo išmokos dydžio. Pareiškėjas mano, kad jam padaryta žala turėtų būti atlyginta vadovaujantis nepriklausomo turto vertintojo sudaryta turto vertinimo ataskaita, o draudikas pareiškėjui išmokėtos draudimo išmokos dydį grindžia remonto įmonės sudaryta sąmata (vidurine (kainos atžvilgiu) iš trijų gautų pasiūlymų), draudiko nuomone, atspindinti vidutines, realias ir būtinas išlaidas, kurias patirtų pareiškėjas remontuodamas savo apgadintą automobilį, kad jo būklė būtų kaip iki Eismo įvykio.

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, svarbu pažymėti, kad Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 15 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė, pagal kurią turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir

dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Taisyklių 13 punkte, kuriame numatyta, kad „nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar Biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar Biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.“

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas eismo įvykio metu patirtos žalos dydžio nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl šis įrodymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek ir pareiškėjo pateiktų įrodymų visumą. Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo (toliau – Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymas) 24 straipsnio 1 dalies nuostata, kad turto vertinimo ataskaita turi juridinę galią, jeigu ji atitinka šio įstatymo 23 straipsnyje nurodytus reikalavimus, ir šio straipsnio 3 dalies nuostata, kad turto vertinimo ataskaita laikoma teisinga, kol ji nenuginčyta įstatymų nustatyta tvarka, reiškia, kad turto vertinimo ataskaita atitinka rašytiniams įrodymams keliamus reikalavimus, – tai numatyta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 197 straipsnio 1 dalyje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. spalio 22 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-413/2007).

Vertinant draudiko nurodytą aplinkybę, kad nepriklausomo turto vertintojo E.L. sudarytoje turto vertinimo ataskaitoje įtvirtintas transporto priemonės remonto išlaidų skaičiavimas prieštarauja transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo teisinius santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytoms žalos nukentėjusio trečiojo asmens turtui įvertinimo sąlygoms, pažymėtina, kad ši turto vertinimo ataskaita buvo sudaryta pagal turto vertinimą reglamentuojančius teisės aktus, kurių nuostatos iš esmės numato Taisyklių 15 punkte įtvirtintas būtinų remonto išlaidų skaičiavimo pagal vidutinius remonto įkainius sąlygas. Kita vertus, Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 23 ir 24 straipsniuose nėra nuostatų, kad turto vertinimo ataskaitos turėtų didesnę įrodomąją galią vertinant įrodymus, pateiktus nagrinėjant civilinio pobūdžio ginčą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi aukštesnę įrodomąją galią nei kiti žalos administravimo byloje esantys įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau buvo minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, pagrindžiančius dėl Eismo įvykio pareiškėjo turtui padarytos žalos dydį, pažymėtina, kad žala, padaryta asmens turtui, turi būti atlyginama, laikantis visiško nuostolių atlyginimo principo (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.251 straipsnis), kuris iš esmės reiškia, kad žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo privalo būti nustatytas tikrasis žalos dydis, kadangi, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai

praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Pareiškėjo pateiktoje turto vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad transporto priemonės remonto išlaidos ir prekinės vertės netekimas sudaro 1 530,51 Eur (be PVM), iš kurių remonto išlaidos sudaro 1 383,61 Eur (be PVM). Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu nustatyta, kad UAB „Remartas“ nurodytos pareiškėjo automobilio remonto išlaidos sudarytų 1 029,50 Eur (be PVM), UAB „Inchape motors“ nustatė, kad transporto priemonę suremontuotų už 1 011,06 Eur (be PVM), o UAB „Matsuda“ – už 1 018,78 Eur (be PVM). Lietuvos bankui ginčo šalių pateikti paaiškinimai ir įrodymai patvirtina, kad draudikas pareiškėjui draudimo išmoką išmokėjo pagal vidurinę kainą pasiūliusios remonto įmonės UAB „Matsuda“ sudarytą remonto sąmatą (1 018,76 Eur), taip pat papildomai apskaičiavo ir išmokėjo 146,90 Eur draudimo išmoką už pareiškėjo transporto priemonės prekinės vertės netekimą.

Atsižvelgiant į draudiko išmokėtos draudimo išmokos dydžio pagrįstumą, pažymėtina, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta objektyvių įrodymų (pvz., įgalioto transporto priemonių „Volvo“ gamintojų atstovo Lietuvoje, kurio statuso turėjimas preziūuoja prekių ir paslaugų kokybę, sudarytos pareiškėjo automobilio „Volvo S80“ remonto sąmatos), patvirtinančių, kad už išmokėtą draudimo išmokos sumą dėl Eismo įvykio padaryti transporto priemonės sugadinimai būtų kokybiškai suremontuoti ir kad automobilis būtų visiškai tokios pat būklės kaip iki Eismo įvykio. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo teigti, kad draudiko sprendimas apskaičiuoti pareiškėjui mokėtiną draudimo išmoką pagal UAB „Matsuda“ sudarytą remonto sąmatą, neatsižvelgiant į nepriklausomo turto vertintojo nurodytą transporto priemonės remonto išlaidų sumą, atitinka transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo kompensacinės paskirties sąlygas.

Remiantis nustatytomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje nurodytą visiško nuostolio atlyginimo principą, tačiau nepaneigiant TPVCAPDĮ įtvirtintų draudimo išmokos skaičiavimo pagal vidutines automobilio remonto išlaidas nuostatų, darytina išvada, kad UAB „Remartas“ nurodytos 1 029,50 Eur (be PVM) transporto priemonės remonto išlaidos atitinka tikslios žalos nustatymo sąlygas. Atsižvelgiant į tai ir įvertinus aplinkybę, kad UAB „Remartas“ sudaryta transporto priemonės remonto sąmata yra objektyvus įrodymas, patvirtinantis, kad už šioje remonto sąmatoje nurodytą išlaidų sumą automobilis taptų iki Eismo įvykio būklės, draudimo išmoka, atlyginanti dėl Eismo įvykio pareiškėjo turtui padarytą žalą, turi būti skaičiuojama pagal UAB „Remartas“ transporto priemonės remonto sąmatoje nurodytas remonto išlaidas. Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, jog draudikas pareiškėjui yra išmokėjęs 1 018,78 Eur draudimo išmoką, papildoma draudimo išmoka turi būti 10,72 Eur.

Konstatuotų aplinkybių kontekste taip pat svarbu pažymėti ir tai, kad nagrinėjamu atveju nesivadovavimas nepriklausomo turto vertintojo sudaryta vertinimo ataskaita nereiškia, kad draudikas, pareiškėjui pateikus įrodymus, patvirtinančius, kad už išmokėtą draudimo išmoką nebuvo galima suremontuoti jam priklausančios transporto priemonės iki Eismo įvykio būklės, neturėtų atlyginti ir pareiškėjo nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies patenkinti pareiškėjo S. G. reikalavimą, rekomenduojant AB „Lietuvos draudimas“ išmokėti pareiškėjui 10,72 Eur papildomą draudimo išmoką, kuri atlygintų UAB „Remartas“ sudarytoje transporto priemonės remonto sąmatoje nurodytas šio automobilio remonto išlaidas.

2. Įpareigoti AB „Lietuvos draudimas“ per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytos

rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudimo bendrovei neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Vilius Šapoka